

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 2 (46)

Вінниця, 2024

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Дисемінація передового педагогічного досвіду
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Проби пера
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 9 від 18 квітня 2024 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.; **відповідальний редактор:** методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкач С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 2(46) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2024. 170с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2024

ЗМІСТ

ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ПРОЄКТ «Зберігаючи традиції крізь віки».....	5
ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО, МАРТИНЮК ВІКТОР, БИСТРИЦЬКИЙ ОЛЕКСАНДР, Вінниця влітку 1943 року.	8

ДОСЛІДЖЕННЯ З ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

БЕЛЯЄВ ПАВЛО, New Zealand English as a distinct first-language variety of the English language.....	15
KYLYVNYK VICTORIA, KOLIESNIKOVA IVANNA, Numeral and its peculiarities in modern English.....	18
КУШНІР АЛІНА, КОСА ЄЛИЗАВЕТА, Cockney dialect in the formation of the image and identity Adele.	23
КУШНІР АЛІНА, КРИВЕНКО ЮЛІЯ, The Scottish English accent in the film «BRAVE HEART».....	29
КУШНІР АЛІНА, СЛЮСАР МАРИНА, The role of word stress in the English language.....	32
КУШНІР АЛІНА, ПІДВИСОЦЬКА ХРИСТИНА, The importance of English as a global language.....	36
LEBED YULIA, KYLYVNYK VICTORIA, TURCHYN TETIANA, Integrated lesson of the language-literary course and its functions.	39
КУШНІР АЛІНА, ТИМОШЕНКО ВАДИМ, The main factors of influence on Canadian English formation.	43
КИЛИВНИК ВІКТОРІЯ, ВАРИЧ АННА, Аналіз синонімічних рядів прикметників, що позначають людські якості героїв роману Дж.Остін «Гордість та упередження». Стилiстична функція таких прикметників.	47
ЗІНЧЕНКО СНІЖАНА, Вербалізація концепту HOME/HOUSE в романі «Гордість і упередження» Джейн Остін.....	50
МИХАЛЬЧУК ОЛЕСЯ, ПАНЧЕНКО МИРОСЛАВА, Відображення сучасних реалій у лексичному складі англійської мови.	51
МАРЦЕНЮК ОЛЕНА, СОЛДАТОВА ВІКТОРІЯ, Топоніми війни: дерусифікація українських географічних назв.	55

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ МЕТОДИК ТА ПРАКТИК НАВЧАННЯ

ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, КОРНІЄЦЬ ЛІЛІЯ, Казкотерапія як метод розвитку мовлення дітей дошкільного віку.	59
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, ДЗЮБА ТЕТЯНА, Теоретичні аспекти й сучасні підходи до формування лексичної компетентності учнів на уроках української мови.....	62
МАЗУР ТЕРЕЗА, Сучасні підходи до формування пунктуаційної компетентності майбутніх учителів-філологів.	65
ГОЛОВСЬКА ІРИНА, МУКОСЄЄВА АЛЬОНА, Етапи формування іншомовної лексичної компетентності.	71
ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, ВАСИЛЕНКО ЮЛІЯ, Активна пошукова діяльність у процесі виконання творчих завдань під час вивчення ліричних творів на уроках української мови як запорука ефективного розвитку мовлення та мислення здобувачів початкової освіти.	76
СОРОЧАН АЛІНА, ГЛУХЕНЬКА ВІКТОРІЯ, Можливості використання штучного інтелекту на уроках зарубіжної літератури.	81
ГОЛОВСЬКА ІРИНА, ПОЛІЩУК ІННА, Web-квести як засіб підвищення мотивації учнів в умовах дистанційного навчання.	86

СОРОЧАН АЛІНА, ІЛЬЧЕНКО АНЖЕЛА, Читання як стратегія: досвід філологічного факультету КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж».....	91
---	-----------

НОТАТКИ СУЧАСНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

ТВЕРДОХЛІБ НАТАЛІЯ, МОРОЗ ДАРИНА, Виховні можливості фольклору у моральному вихованні учнів початкових класів.	99
ХОМІЩЬКА НАТАЛІЯ, ПШЕНИЧУК НАТАЛІЯ, Естетичне виховання дітей засобами образотворчої діяльності.	103
ОМЕЛЯНЧИК ТЕТЯНА, ГУЗОВСЬКА СОФІЯ, Шляхи розвитку фантазії та мислення здобувачів початкової освіти на уроках української мови.	106
ТОКАР ЛЮБОВ, КОЛЬЧЕНКО МАРІЯ, Українська народна іграшка як засіб сучасного виховання дітей раннього та дошкільного віку.	110
МЕЛЬНИК СВІТЛАНА, Особливості музичного заняття з основ музичного інструменту у ВНЗ.	112
МАРЦЕНЮК ОЛЕНА, МІНОВА ЄЛИЗАВЕТА, КОЗАКЕВИЧ АНАСТАСІЯ, З досвіду впровадження «Методичних рекомендацій щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах освіти України».	117
ТОКАР ЛЮБОВ, ПИЛЯВЕЦЬ ТЕТЯНА, Засоби казки як закономірності морального виховання дітей раннього та передшкільного віку.	120
ФЕДОРЧУК СВІТЛАНА, Громадянське виховання засобами музики як важливий компонент сучасної системи освіти в Україні.....	124
МЕЛЬНИК ГАЛИНА, ЦВИК СОФІЯ, Творча діяльність дошкільників як засіб формування музичних здібностей.	128
БАРЩЕВСЬКА ІННА, ГУМЕНЮК ІРИНА, Сензитивні періоди розвитку дитини та їх вплив на всебічний розвиток дитини. Проблематика раннього білінгвізму.	132
БАРЩЕВСЬКА ІННА, ХИЖУК НАТАЛІЯ, Вплив сімейного середовища на розвиток дитини.	140
ЧОРНА НАТАЛІЯ, КОВАЛЬЧУК ЛЕСЯ, Розвиток образного мислення школярів засобами сприймання та інтерпретації музичних творів.	145

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

БАБІЙ АЛЛА, Активізація креативних якостей здобувачів освіти у процесі вивчення літератури (на прикладі аналізу роману І. Багряного «Тигролови»).	150
ВАСИЛЕВИЧ ІННА, Стилїстика дієслівної метафори в поезії Олександра Олеся.	154
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, Особливості різних видів рецензій як провідного жанру сучасної літературної критики.	157
МОВЧАН ЛАРИСА, ГОРДІЄНКО ВІТАЛІЙ, Культуро-специфічна лексика та художній текст.	161

РЕЗУЛЬТАТИ IV-ГО РЕГІОНАЛЬНОГО КОНКУРСУ ЕСЕ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ «Podilia Thinks Global»	165
--	------------

ВИМОГИ до підготовки науково-методичних статей Збірника «ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу»...171	
---	--

вивчення дисципліни та до використання комп'ютерних технологій у навчальній діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Агафонов О. Web-квест як засіб формування інформаційної компетентності на уроках математики та в позакласній роботі: навчально-методичний посібник. Житомир: Житомирський екологічний ліцей № 24, 2019. 39 с.
2. Гриневич М. Медіаосвітні квести. *Вища освіта України. Вип. Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології*. Київ, 2009. № 3. С. 153–155.
3. March T. Criteria for Assessing Best WebQuests : website. URL: <https://tommarch.com/strategies/webquests/bestwebquests/> (дата звернення: 20.04.2024).
4. Гапеева О. WebQuest технологія у навчанні студентів за програмою підготовки офіцерів запасу. *Науковий вісник НЛТУ України* : зб. наук.-техн. праць. Львів, 2011. Вип. 21.1. С. 335–340.
5. Куземко Л., Бондаренко Т. Використання веб-квестів у проектуванні самостійної роботи майбутніх вихователів ДНЗ. *Молодий вчений* : Київський університет ім. Б. Грінченка. 2016. № 4 (31). С. 541- 545.
6. Лебедь Г. Веб-квест як технологія компетентісно зорієнтованого навчання студентів політехнічних коледжів. *Вісник «Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві»*. 2015. Вип. 4 (11).
7. Терещенко Н. Технологія веб-квест (Методична розробка) : веб-сайт. URL: <https://nataliavtblog.wordpress.com/%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F-%D0%B2%D0%B5%D0%B1-%D0%BA%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82/> (дата звернення: 21.04.2024).
8. Хоменко Л. Технологія «Web-квест» як форма інтерактивного навчання молодших школярів в умовах НУШ : веб-сайт. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/12241/1/17.pdf> (дата звернення: 20.04.2024).
9. Зубехіна Т. Використання технології веб-квест в електронному навчанні : веб-сайт. URL: http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2019/66/part_1/36.pdf (дата звернення: 21.04.2024).
10. Супрун М., Яцишин Н. Доцільність використання технології веб-квесту як засобу формування комунікативної компетентності при вивченні іноземної мови у ВНЗ : веб-сайт. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/59_2023/part_3/35.pdf (дата звернення: 21.04.2024).
11. Герлянд Т., Кулалаєва Н., Пашенко Т., Романова Г., Романов Л. Веб-квест у професійному навчанні. Методичні рекомендації : веб-сайт. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/712105/1/%D0%92%D0%B5%D0%B1-%D0%BA%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82.doc.pdf> (дата звернення: 21.04.2024).

Стаття надійшла до редакції
12 березня 2024 р.

**ЧИТАННЯ ЯК СТРАТЕГІЯ:
ДОСВІД ФІЛОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
КЗВО «ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

УДК 378.016:003-028.31-047.22

СОРОЧАН АЛІНА,

викладач кафедри зарубіжної літератури та основ риторики

ІЛЬЧЕНКО АНЖЕЛА,

здобувачка освіти філологічного факультету

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Анотація: У статті розглянуто досвід використання читання як стратегії навчання на філологічному факультеті КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж». Автори аналізують роль читання в процесі формування фахової компетентності студентів, особливості його використання в навчальному процесі та ефективність впровадження читацьких практик. У науковій розвідці запропоновано конкретні методи та прийоми, спрямовані на розвиток читацьких навичок та підвищення рівня розуміння та аналізу текстів у студентів. Досвід, описаний у статті, може бути корисним для педагогічних працівників, які прагнуть удосконалити навчальний процес на філологічному факультеті та підвищити якість підготовки майбутніх фахівців у галузі гуманітарних наук.

Ключові слова: читання як стратегія, використання читання в навчанні, фахова компетентність, «живі читання», засідання читацького клубу, літчелендж, Bookflix, тижні читання.

Актуальність. У сучасному інформаційному суспільстві, де доступ до інформації є легким і швидким, уміння ефективно читати, розуміти та аналізувати текст є критично важливими для успішної освіти та побудови кар'єри в майбутньому. Використання читання як стратегії навчання може покращити якість освіти, оскільки допомагає краще розуміти матеріал і глибше увійти в предмет дослідження. Застосування читацьких практик як стратегії навчання є інноваційним підходом, який може стимулювати активніше залучення студентів до навчального процесу та сприяти їхньому кращому розвитку. Оскільки філологічні факультети готують майбутніх фахівців у галузі мови, літератури та культури, вважаємо за необхідне апробацію читацьких практик саме в середовищі здобувачів вищої освіти. Уміння ефективно працювати з текстами є основоположним у їхній професійній діяльності й загалом створює міцний фундамент для здобуття нових знань.

Важливо розуміти, що освітні стандарти всіх країн світу одним із своїх головних завдань сьогодні вбачають формування функціональної грамотності, а міжнародні порівняльні дослідження (PISA) актуалізують проблему функціонального читання школярів, без якого неможливо говорити про ефективність процесів сприйняття та розуміння навчальної інформації. В Україні «читання з розумінням» визначено як одне із наскрізних умінь, яке має бути сформоване в кожного здобувача освіти» [4].

Аналіз наукових досліджень. Наразі розвиток читацьких умінь – тема, що активно обговорюється серед українських та зарубіжних дослідників. Науковці вивчають зарубіжний досвід формування й оцінювання навичок читання, досліджують питань методики навчання читання художніх текстів та їх інтерпретації, крім того, студіюють сучасні стратегії інтерпретації навчальних текстів і пропонують розглядати читання як основу для аргументованого письма [2, 3, 5, 7, 8, 10, 11]. Проте найбільш дієвим і продуктивним способом промоції читання серед молоді вважаємо обмін досвідом, аналіз апробованих стратегій і технік читання, що допомагають покращити рівень функціональної грамотності населення й дозволяють розвинути одне із наскрізних умінь – читання з розумінням. А це питання не вичерпано в повній мірі, що й підтверджує актуальність нашого дослідження.

Мета статті полягає в аналізі та описі досвіду використання читання як стратегії навчання на філологічному факультеті КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж». Автори статті прагнуть розкрити роль читання у формуванні фахової компетентності студентів, навести приклади ефективного використання читацьких практик у навчальному процесі та запропонувати методи й прийоми для підвищення рівня розуміння й аналізу текстів.

Виклад основного матеріалу. Важливо розуміти, що в XXI ст., у період потужної цифровізації суспільства, більшість серед дітей і молоді послуговується двома основними видами читання: «читання для набуття читацького і літературного досвіду та читання для засвоєння та ви-користання інформації». З погляду аналізу читання як фізіологічного процесу, зазначається, що в епоху панування електронних технологій переважають два основні види читання: скролінг і скрімінг. Скрімінг-читання – це поверхове ознайомлення з інформацією, швидкий перегляд; побіжне переглядово-ознайомлювальне читання, швидке читання, читання «по діагоналі». Скролінг-читання – це «перегортання» та прокручування тексту, пошук очима ключових слів. Такі види читання не є вироком для освітнього процесу: вони просто потребують інших методик роботи з текстом. Водночас такі види читання не завжди сприяють розумінню прочитаного або принаймні ускладнюють цей процес» [2, с. 58].

Власне не надто втішні результати панування таких видів швидко читань презентує міжнародне дослідження якості освіти PISA-2022. Міжнародне дослідження якості освіти PISA, започатковане ОЕСР у 1997 р., оцінює грамотність 15-річних учнів у таких ключових освітніх галузях, як читання, математика та природничо-наукові дисципліни, і визначає ступінь оволодіння підлітками здатністю застосовувати власні знання й уміння в реальних життєвих ситуаціях. На сьогодні було проведено вісім циклів PISA [6, с. 15]. За визначенням PISA, термін «читацька грамотність» – це розуміння, використання, оцінювання, осмислення писемних текстів і виявлення зацікавленості ними з метою досягнення певних цілей, розширення своїх знань і розвитку читацького потенціалу, готовності до активної участі в житті суспільства [1, с. 5].

У 2022 р. під час проходження міжнародного тестування в читанні українські учні показали результат нижчий у порівнянні з дослідженням 2018 року. Це означає, що в середньому українські учні відстають у читанні від учнів країн ОЕСР приблизно на два з половиною роки навчання за стандартами PISA [6]. Загалом найбільше падіння результатів у циклі PISA-2022 спостерігається саме в галузі читання. Звичайно, є об'єктивні причини: війна в країні, загальний пригнічений стан населення, вимушене переселення в більш безпечні регіони й перенасичення інформаційного простору новинами негативного характеру, – проте цей феномен потребує додаткового вивчення й пошуків методичних рішень. Що стимулюватимуть до читання й будуть сприяти підвищенню читацької грамотності українців.

На нашу думку, одним із головних завдань українського сьогодення є створення й підтримка освітніх осередків, що сприяють розвитку вміння читати з розуміння, апелюючи до критичного мислення. Особливої ваги ця навичка набуває в контексті гібридної війни, що є реальністю для пересічного громадянина України.

Ми переконані, що тепер важливими є читацькі ініціативи, які стимулюють до пошуку «прямих і непрямих сенсів із прямого значення тексту, створення «ментальної картини» тексту, експериментування зі змістом і формою інформаційних, художніх, науково-навчальних текстів, діалогу з автором, з однокласниками, з учителем, з критиками щодо прочитаного, народження ідей, здобуття життєвого досвіду через обговорення текстів в різних комунікативних ситуаціях» [10, с. 129].

Поділяємо думки Шуневича О. та Доброльожі Г. й перед описом заходів, спрямованих на промоцію читання й підвищення рівня читацької грамотності серед студентів

філологічного факультету КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», хочемо презентувати вашій увазі перелік методичних орієнтирів, що допоможуть досягти конкретних результатів у розвитку вміння вдумливо читати [11, с. 129-130]:

1. Створення вчителем/ викладачем добірки текстів відповідно до віку, життєвих ситуацій, а також завдань до них.

2. Створення умов для усвідомлення процесу читання: спільне обговорення цілей, поступу, результатів, яких досягли, й побудова траєкторії подальшого зростання (використання сучасних інструментів: планерів, щоденників думок, трекерів).

3. Надання можливостей для обговорення тексту в усній чи писемній формі із застосуванням варіативних методик відповідно до виду тексту та мети його читання (неформальні читацькі клуби).

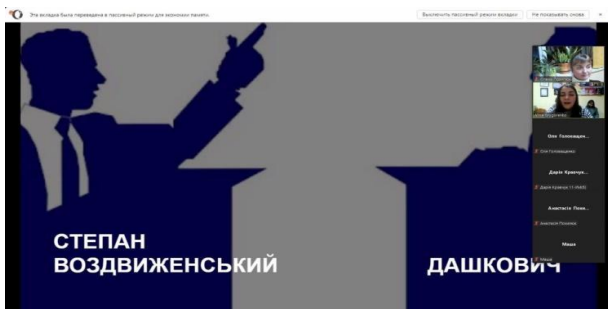
4. Вироблення вміння «полювати за словами»: пошук ключових слів, невідомих слів, слів-образів, пояснення їх значення, відтінки значень в різних контекстах, ролі в тексті, візуалізація.

5. Вироблення вміння «зчитувати», аналізувати й використовувати інформацію з нетекстових елементів.

6. Залучення до індивідуального/колективного генерування запитань різних когнітивних рівнів і до спільного пошуку відповідей на них у текстах та в інших джерелах; виявлення, як у процесі постановки запитань змінюється сприйняття тексту.

7. Експериментування зі способами інтерпретації залежно від часу, контексту, особи, досвіду, позиції, ціннісних ставлень. Залучення до інтерпретації тексту як до діалогу з автором твору, у якому мають «звучати голоси» і автора, і вчителя / викладача, і здобувачів освіти.

8. Уникнення «дистильованих» умов навчання читання, використання щоразу лише класичних творів чи уривків з них, тільки статей з підручника в поєднанні з традиційними видами аналізу. Змін самих текстів, і формату читання, і методів, які розширюють інтелектуальний, й емоційно-чуттєвий, й естетичний, й соціальний досвід.

9. Особлива увага до стратегій читання, які повинні опанувати читачі: стратегії смислової компресії тексту, розвитку критичного мислення, текстотворення на основі прочитаного, стратегії роботи з інформаційними текстами. Зміна підходів до оцінювання навички читання з розумінням або ж повна відсутність формального оцінювання, що буде сприяти атмосфері відкритості до процесу обговорення прочитаного. Наш філологічний факультет КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», помітивши зниження інтересу до читання серед молоді, крім традиційних занять з вивчення програмових творів та відвідування різнопланових заходів у бібліотеках і книгарнях міста, також участі у творчих конкурсах і конкурсах читців, розпочав апробацію нових форм взаємодії з текстами. З окремими з них хочемо ознайомити в статті. листопаді 2021 р. у межах декади кафедри української філології було змодеровано перше *засідання живих читань* художньої літератури під назвою «Крізь «Хмари» до студентства ХХІ ст.». Модератор - Сорочан А. М. Студенти й викладачі зачитували уривки й обговорювали текст повісті Івана Нечуя-

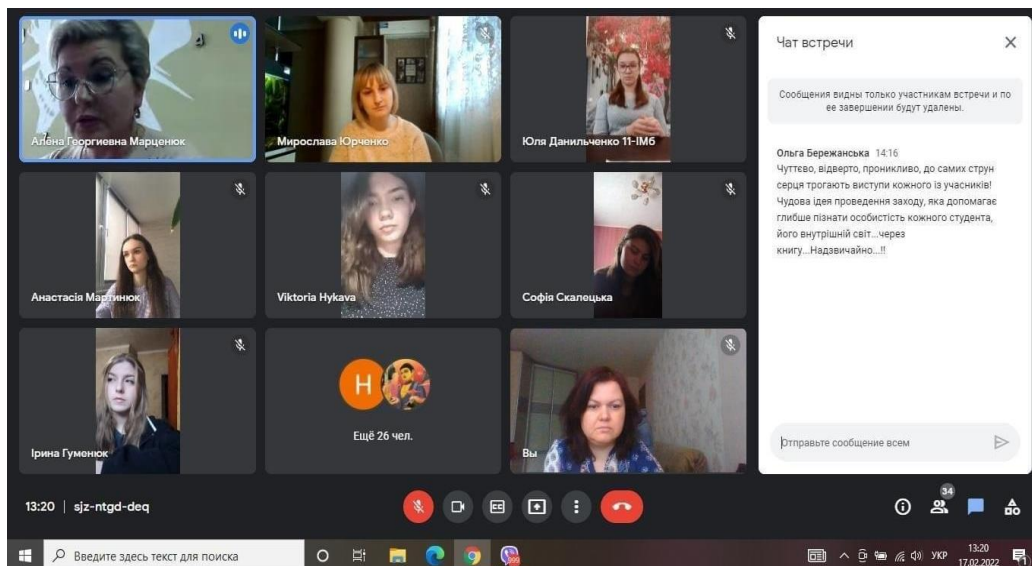
Левицького «Хмари». Ця онлайн-зустріч дала чітке розуміння, наскільки бракує живого спілкування й можливостей поза офіційними заняттями й стимулом оцінювання обговорювати художні тексти.

Ці й наступні світлини взято з офіційної сторінки філологічного факультету КЗВО

«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

у фейсбуці; <https://www.facebook.com/filologVGPK>

Реалізація соціального проєкту «Жива бібліотека», ініційована тоді заступником декана факультету Марценюк О. Г., розпочалася з виховної години у форматі обговорення

літературних уподобань здобувачів освіти «Світ очима молоді» у II семестрі 2022 р. й переросла в обов'язковий елемент планування виховної роботи кураторів академічних груп. Починаючи з 2022/2023 н.р. і до сьогодні, ми практикуємо години спілкування, у межах яких кожен охочий

може стати для аудиторії однолітків книгою й інтрепретантом змісту художнього тексту крізь призму власного світосприйняття. А це не лише можливість краще пізнати здавалося б знайому особистість, але й дослідити розмаїття думок, що можуть вирувати навколо одних і тих самих речень, і розширити власний кругозір.

Крім камерних заходів у межах академічних груп, студенти й викладачі активно долучалися до засідань *читацьких клубів* всеукраїнського рівня. Так, 15 лютого 2023 р. в межах реалізації проєкту «Живі читання» окремі представники факультету взяли участь у першій *читацькій зустрічі-обговорення* від Global Teacher Prize Ukraine. Це була чудова нагода порефлексувати посередництвом важливих художніх текстів сучасності, навчитися розуміти себе, відслідковувати причинно-наслідкові зв'язки й зрештою рятувати власну психіку в умовах війни. Розмовляли про роман Сергія Жадана «Інтернат» із переможцем Global Teacher Prize Ukraine 2021 Артуром Проїдаковим. Зважаючи на події в країні цей текст набуває оновлених сенсів, показує ситуацію межі й потребу зробити вибір, а отже, не втрачає актуальності, а навпаки розкриває потенціал нових значень.

9

березня 2023 р. наш факультет мав можливість обговорювати поезії Тараса Шевченка з талановитими вчителями-практиками – фіналістом Global Teacher Prize Ukraine 2018, засновником ГС «Не цькуй», учителем української мови та літератури Олександром Черкасом та заслуженою вчителькою України

Катериною Молодик. Перепрочитання й розкодування змістів, а також надання методичних вказівок були цінними для філологів.

У межах тижня факультету 2023 р. апробовано формат літчеленджу,

Читайте «Кобзар», згадуйте поезію та творчість Шевченка і – долучайтеся 😊

Р. С. Щоб не пропустити подію, заповніть маленьку формочку та оберіть формат, зручний для вас:

<https://cutt.ly/A8cRURv>

що сподобався і модераторам, й учасникам. Оскільки формат викликів і марафонів у наш час користується популярністю, було прийнято рішення адаптувати його для промоції читання. Протягом тижня щоранку в історіях на офіційних сторінках факультету в соцмережах «Фейсбук» та «Інстаграм» учасники спільноти отримували назву художнього тексту й покликання для завантаження й читання твору.

Працювали з малою прозою українських і зарубіжних авторів – представників класичної й сучасної літератури. Модераторами виступили викладачі випускових кафедр Голованюк В.

А. (кафедра зарубіжної літератури та основ риторики) та Сорочан А. М. (кафедра української філології)

Протягом листопада 2023 р. долучалися до засідань курсу «Щоденник читача», який функціонує на базі освітнього проєкту «Нешкола «Толока»». Це була чудова можливість познайомитися з автором, ім'я якого знаходимо в сучасній програмі шкільного курсу зарубіжної літератури в розділі

«Позакаласне читання», поділитися власним читацьким досвідом і перейняти досвіди інших. Студіювали дитячі тексти Ульфа Старка, що поза будь-якими сумнівами актуальні для всіх часів і національностей.

Саме участь у читацьких засіданнях проєкту «Нешкола «Толока»» допомогла наважитися студентам коледжу та

організацію власного книжкового клубу «ПОЧИТ(Н)АЙМО РАЗОМ». Організаторами й модераторами першої зустрічі стали студентки 21-ІМ(б) групи Гедз Дар'я та Сорочан Каріна. Під час першого засідання клубу обговорювали дебютний роман

сучасної авторки Бонні Гармус «Уроки хімії». Ця книга бестселером і викликала

бурхливу неоднозначну

реакцію не лише літературних критиків, а й

учасників клубу.

У межах декади кафедри зарубіжної літератури та основ риторики студенти випускної 41-УМ(б) групи під керівництвом викладача Сорочан А. М. у фое коледжу презентували власну адаптацію відомого сервісу кіноманів Netflix під потреби книголюбів – *Bookflix*. Було створено інтерактивні плакати, просканувавши кьюар-коди на яких, усі охочі мали змогу почути «живу книгу». Мета проєкту – заохотити до читання власним прикладом і віртуальним знайомством з основою сюжету книги.

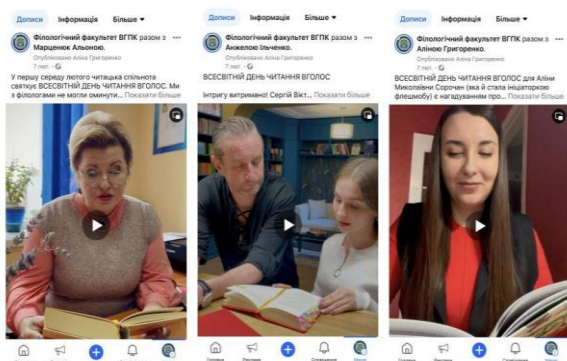

Протягом 2023/2024 н.р. викладачами кафедри зарубіжної літератури та основ риторики ініційовано участь у низці заходів від Українського інституту книги, діяльність якого спрямована на формування державної політики у книжковій галузі, промоцію книгочитання в Україні, підтримку книговидавничої справи, стимулювання перекладацької діяльності та популяризацію української літератури за кордоном. Перерахуємо назви подій, якій знайшли найбільший відгук серед студентської молоді нашого закладу:

1) *Національний тиждень читання*, протягом якого у текстовому та відеоформаті освітянська родина закладу ділилася своїми читацькими захопленнями та рекомендаціями щодо вибору книг для читання.

У межах тижня організовано *перформанс «У пошуках втраченого світу»*: завдяки старанням потужного творчого колективу (Голованюк В. А., Ненчинська Л. В., Литвинюк А. Б.) і талановитим студентам-філологам актовий зал коледжу перетворився на сцену професійного театру. Захід укотре переконав, що сьогодні література є своєрідним острівцем безпеки, що дозволяє відшукати спокій і віднайти відповіді на важливі життєві питання. Театралізоване дійство не лише презентувало синтез мистецтв у дії, але й дозволило створити нову ситуацію успіху для здобувачів освіти й пробудити інтерес до прочитання книг, сюжети яких оживали на сцені.

однієї книги або ж одного вірша. Творчий підхід студентів і викладачів стимулював яскравим візуальним оформленням і проникливим читанням до ближчого знайомства з художнім текстом.

3) *Національний тиждень читання*

2) *День читання вголос: учасники гуртка «Медіашкола #тижжурналіст»* (керівник – Сорочан А. М.) організували читацький флешмоб, у межах якого у фейсбуці презентовано зафільмовані мініісторії читання

поезії 2024, тема якого – дім. Для участі в цій події було обрано формат відкритого мікрофону «Спочатку було СЛОВО...». Завдяки сценарію, підготовленому викладачем Сорочан А. М., та акторській грі представників чоловічої статі факультету присутні мали змогу ближче познайомитися з жителями легендарного харківського будинку «Слово» й насолодитися уривками сучасної реп-музики «Ти (Романтика)» від проекту МУР. Формат відкритого мікрофону дав змогу всім охочим вийти на імprovізовану сцену й поділитися думками у віршах. Приємно відзначити, що захід увійшов до загальної програми Тижня, локації яких можна прослідкувати на інтерактивній мапі за покликанням <https://ubi.org.ua/.../nacionalniy-tizhden-chitannya...>

Висновки. У цій науковій розвідці ми проаналізували роль читання як стратегії на філологічному факультеті. Наш досвід підтверджує, що читання є не лише ключовим елементом навчання та професійної діяльності філологів, а й визначає їхню успішність у вивченні мови, літератури та культури; сприяє розвитку критичного мислення, розширенню словникового запасу; формує аналітичні та інтерпретаційні навички.

Варто зауважити, що в результаті нашого дослідження можна зробити висновок, що ключем до читання для сучасної молоді є можливість вільного вибору й відсутність оцінювальних коментарів. Формати літературних викликів, засідань читацьких / книжкових клубів та презентації в різних форматах прочитаних книг, які вразили, розкриває потенціал вдумливого читача, стимулюючи до інтелектуального розвитку та формуючи естетичний смак. Подальші дослідження можуть спрямовуватися на розробку більш ефективних методик читання та їхнє впровадження в практику навчання для підвищення академічного успіху студентів філологічного факультету –майбутніх викладачів літератури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. PISA: читацька грамотність / уклад. Т. С. Вакуленко, С. В. Ломакович, В. М. Терещенко. Київ: УЦОЯО, 2017. 123 с.
2. Гич Г. Нова читацька практика учнів у технологічному полі сучасної шкільної освіти. *Теорія, методика і практика професійної освіти*. Вересень № 4 (91) 2021. С. 55-63.
3. Гривко А. Формування читацьких умінь учнів: сучасні підходи та світовий досвід. *Український педагогічний журнал*. 2018. № 2. С. 59-67.
4. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti> (дата звернення 18.04.2024 р.).
5. Дика Н., Глазова О. Формування читацької компетентності учнів: міжнародний методичний досвід. *Інноваційна педагогіка* : наук. журн. Одеса : ПУ «Причорноморський наук.-дослід. ін-т економіки та інновацій», 2019. Вип. 12. Т. 1. С. 27-32.
6. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2022 / кол. авт. : Г. Бичко (осн. автор), Т. Вакуленко, Т. Лісова, М. Мазорчук, В. Терещенко, С. Раков, В. Горох та ін. ; за ред. В. Терещенка та І. Клименко ; Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2023. 395 с.
7. Пометун О. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі : навч.-метод. посібник. Київ, 2020. 104 с.
8. Слижук О. Розвиток умінь п'ятикласників читати з розумінням у процесі вивчення сучасної української літератури. *Компетентісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи* : збірник тез III Всеукр. наук.-практ. інтернет-конференції, Київ, 29 березня 2021 р. : (наукове електронне видання). Київ : Пед. думка, 2021. С. 201-204.
9. Читання як життєва стратегія / 36. наук. та наук.-метод. пр. [ред. кол. І. Б. Вашеняк (гол.) та ін.]. Хмельницький: Видавництво ХОІППО імені Анатолія Назаренка, 2023. 193 с.

10. Шуневич О., Добролюба Г. Наскрізне вміння читати з розумінням: базові орієнтири для вчителя української мови та літератури. *Теорія і методика професійної освіти*. Випуск 64. Том 2. 2023. С. 127-131.

11. Шуневич О. Читання як засіб формування в старшокласників загальнонавчальних умінь на уроках української мови. *Українська мова і література в школі*. 2012. № 7. С. 16-22.

12. Як заохотити дитину до читання: 50 незвичних способів: двомовний збірник тез за результатами міжнародної онлайн-конференції / упор. М. Урста. Київ: ОЦ «Я І МОЯ ШКОЛА», 2024. 61 с.

*Стаття надійшла до редакції
03 травня 2024 р.*

ВИХОВНІ МОЖЛИВОСТІ ФОЛЬКЛОРУ У МОРАЛЬНОМУ ВИХОВАННІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

УДК 373.3.015.31:17]:398(=161.2)

ТВЕРДОХЛІБ НАТАЛІЯ,

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

МОРОЗ ДАРИНА,

здобувачка освіти факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва

Abstract: *This scientific article examines the role and significance of children's folklore in the moral education of primary school students. It examines various aspects of the use of folk tales, sayings, songs and riddles for the formation of moral values, the development of empathy and social skills in children. The article analyzes the functions of children's folklore in the context of moral education, methods of its application in the educational process, and provides practical recommendations for teachers and parents. The results of the study confirm the effectiveness of using children's folklore as a powerful tool in the education of morally conscious and empathetic individuals in primary school.*

Key words: *children's folklore, moral education, primary school students, children's folklore categories and genres.*

Постановка проблеми. У сучасному світі освіти та виховання виникає низка проблем, пов'язаних із пошуком ефективних методів морального виховання дітей. Зростання соціальних викликів та зміни цінностей у суспільстві ставлять перед педагогами завдання забезпечити повноцінний розвиток особистості кожної дитини, включаючи формування моральних цінностей та соціальних навичок. У цьому контексті актуальним є дослідження можливостей використання дитячого фольклору у процесі морального виховання учнів початкових класів.

Збереження національної культурної спадщини, передача традиційних цінностей та розвиток морального світогляду є одним із важливих завдань освітньої системи. Дитячий фольклор, який насичений мудрістю народу, може стати ефективним інструментом у досягненні цих цілей. Однак, не дивлячись на потенційні можливості дитячого фольклору, існують питання щодо його оптимального використання, відповідності сучасним методикам та стандартам навчання, а також ефективності в контексті сучасної культурної та соціальної реальності.

Тому вирішення цієї проблеми вимагає подальшого дослідження та аналізу можливостей використання дитячого фольклору у моральному вихованні учнів початкових класів, розробки нових підходів та рекомендацій для педагогів та батьків, спрямованих на максимальне використання потенціалу цього унікального ресурсу в освітньому процесі.